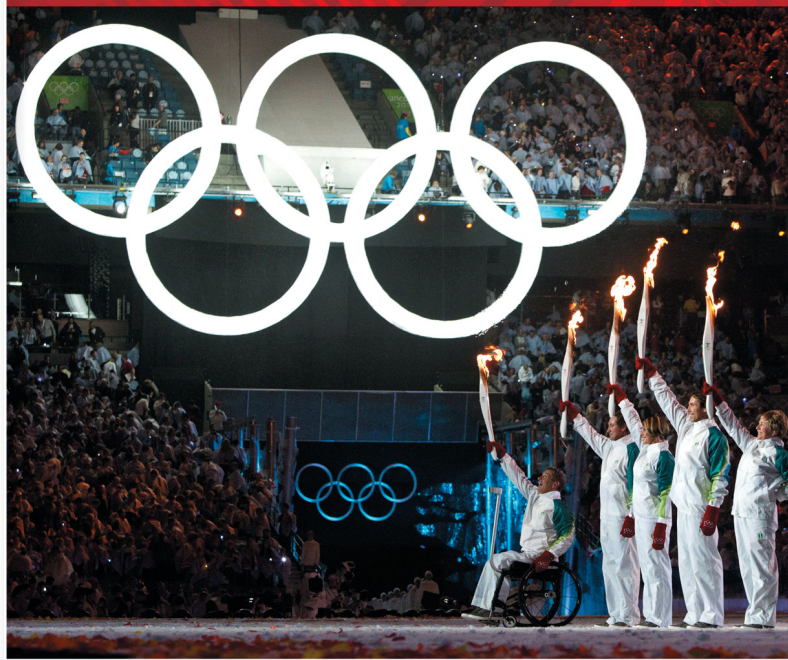

OLYMPIJSKÉ SYMBOLY, CEREMONIÁLÝ, HODNOTY A PRINCÍPY

— František Chmelár, Ľubomír Souček —

OLYMPIJSKÉ SYMBOLY, CEREMONIÁLY, HODNOTY A PRINCÍPY

FRANTIŠEK CHMELÁR, LUBOMÍR SOUČEK

V roku 2013 vydal Slovenský olympijský výbor s finančnou podporou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a Olympijskej solidarity Európskych olympijských výborov

Autori textu: © PhDr. František Chmelár, PhDr. Lubomír Souček

PÔVOD POUŽITÝCH FOTOGRAFIÍ / ORIGIN OF USED PICTURES:

Fotoarchív Medzinárodného olympijského výboru – IOC/Olympic Museum Images, Olympic Review, Štartfoto (Peter Pospíšil, Ján Súkup), archív Múzea telesnej kultúry v SR, TASR/AP, Lubomír Souček

Nepredajná publikácia vydaná ako pomôcka pre pedagógov a lektorov v rámci komplexného Programu olympijskej výchovy SOV

ISBN 978-90-89460-12-0

OBSAH

František Chmelár: Nosič ohňa	4
Úvod	5
OLYMPIJSKÁ SYMBOLIKA	
Olympijský symbol	6
Používanie olympijského symbolu	7
Olympijská vlajka - zástava	9
Olympijské heslo	10
Olympijská hymna	10
Olympijský oheň, pochodeň, štafeta	11
Emblémy a maskoti olympijských hier	14
Emblémy národných olympijských výborov a ďalších organizácií	15
Olympijská symbolika Slovenského olympijského výboru	16
Olympijské piktogramy	17
OLYMPIJSKÉ CEREMONIÁLY	
Otvorenie olympijských hier	18
Ukončenie olympijských hier	22
Odovzdávanie medailí	23
Olympijské medaily	24
Olympijské prímerie	25
Kandidátsky proces	26
OLYMPIJSKÉ HODNOTY A PRINCÍPY	
Óda na šport	26
Pierre de Coubertin: Óda na šport	27
Olympijské hodnoty	28
Univerzalita a olympijská solidarita	30
Princípy fair play	32
PRÍLOHY: OLYMPIJSKÉ OCENENIA A VYZNAMENANIA	
Medzinárodné olympijské vyznamenania a ocenenia	33
Olympijské vyznamenania a ocenenia Slovenského olympijského výboru	34
Najvyššie medzinárodné olympijské vyznamenania a ocenenia Slovákov	38

FRANTIŠEK CHMELÁR, ĽUBOMÍR SOUČEK

OLYMPIJSKÉ SYMBOLY, CEREMONIÁLY, HODNOTY A PRINCÍPY

Edícia
OLYMPIZMUS V PRAXI

František Chmelár: Nosič ohňa

*Osvietený, monumentálny,
no zároveň skutočný.
Si majákom olympizmu.*

*Antický, božský,
no zároveň človeku podobný.
Si moderným Prométeom.*

*Energický, neohrozený,
no zároveň oduševnený.
Si poslom mieru.*

*Obyčajný nosič ohňa.
Si len pominuteľnou súčasťou
večnej olympijskej štafety.
No preto si vždy a každým uctievaný!*

ÚVOD

Vážení rodičia, učelia, tréneri, organizátori a všetci tí, ktorí sa zaoberáte športovaním detí a mládeže.

Slovenský olympijský výbor v rámci realizácie svojho Programu olympijskej výchovy, a konkrétne jeho edičného plánu, postupne pripravuje a vydáva metodické príručky, plagáty, CD a DVD-médiá, ktoré obsahujú fakty, informácie, dokumenty o olympizme, olympijskom hnutí, olympijských hrách, olympijských hodnotách a podobne. Zároveň máme snahu všetkým, ktorí s deťmi a mládežou v rámci športu a nielen v ňom pracujú, poskytnúť aj určité metodické odporúčania, návody a pomôcky, ako ich použiť v praxi.

Olympizmus, olympijské hodnoty, olympijské dedičstvo dávajú športu ďalší, duchovný rozmer. Dokážu športovcov obohatiť o nové poznatkové a výchovné aspekty, emocionálne zaujať, ale tiež inšpirovať. Toto poslanie napĺňajú aj olympijské symboly, ceremoniály, hodnoty a princípy, ktoré sme sa rozhodli v tejto publikácii systematicky spracovať.

Účastníci olympijských hier, ale aj pasívni diváci pri televíznych obrazovkách, veľmi silno vnímajú účinok olympijských symbolov a ceremoniálov. Nemusia to však byť len „veľké olympijské hry“. Naše skúsenosti z množstva podujatí v rámci Olympijských festivalov detí a mládeže Slovenska, Olympijského dňa a Behu Olympijského dňa, alebo naposledy z priebehu vlnajúcej olympijskej štafety s Posolstvom Slovenska olympijskému Londýnu, svedčia o mimoriadnom zaujatí detí, mládeže, ale tiež rodičov, učiteľov, starostov a ďalších pri použití olympijskej symboliky a ceremoniálov na menších podujatiach s olympijským podtextom. Musia však byť pritom dodržané určité pravidlá a postupy, o ktorých píšeme v tejto publikácii.

OLYMPIJSKÁ SYMBOLIKA

Svet okolo nás je plný ideových i materiálnych symbolov. Dá sa zjednodušene povedať, že od počiatkov ľudstva človek vynachádzal a realizoval určité symboly, pomocou ktorých komunikoval s okolitým svetom. Aj olympizmus je plný symbolov a to už od antických čias (napríklad olivový veniec pre víťazov). Pravdaže, v priebehu času sa aj olympijské symboly vyvíjajú, rozširujú a modernizujú tak, ako si to vyžadujú nové podmienky a ako to umožňujú nové prostriedky (napríklad digitalizácia). Medzinárodný olympijský výbor považuje olympijské symboly a ceremoniály za súčasť olympijského dedičstva a k nevyhnutným zmenám v nich pristupuje veľmi uvážlivo.

◀Olympijská vlajka s piatimi kruhmi je celosvetovo známy symbol. Počas slávnostného otvorenia Hier XXVIII. olympiády v Aténach 2004 olivové ratolesti v rukách dobrovoľníkov zase symbolizovali odkaz na antickú minulosť olympijských hier.

OLYMPIJSKÝ SYMBOL

Olympijský symbol (logo) pozostáva z piatich olympijských kruhov používaných samostatne, vykreslených v jednej farbe alebo v piatich rôznych farbách. Symbol bol navrhnutý zakladateľom moderného olympijského hnutia, novovekých olympijských hier i Medzinárodného olympijského výboru (MOV) Pierrom de Coubertin. Schválený bol na VI. olympijskom kongrese v Paríži v roku 1914. Olympijský symbol patrí vôbec k najznámejším marketingovým logám vo svete a je celosvetovo právne chránený.

◀Olympijský symbol na bielom podklade.

Modrý, čierny, červený, žltý a zelený kruh predstavujú jednotlivé kontinenty: Európu, Afriku, Ameriku, Áziu a Austráliu

s Oceániou. Ich vzájomné prepojenie v duchu pravidla 8 Olympijskej charty vyjadruje činnosť olympijského hnutia, jednotu piatich kontinentov a stretnutie športovcov z celého sveta na olympijských hrách. V širšom ponímaní možno povedať, že päť prepletených kruhov symbolizuje aj rasovú, sociálnu, náboženskú a ideologickú rovnoprávnosť všetkých ľudí na našej planéte.

Jediný oprávnený vlastník olympijského symbolu je Medzinárodný olympijský výbor. Práva a pravidlá využívania olympijského loga sú stanovené v Olympijskej charte, ktorá predstavuje základný dokument, takpovediac ústavu olympijského hnutia.

MOV môže po schválení udeliť právo používať olympijský symbol v modifikovanej podobe (emblémy a logotypy) ďalším organizáciám v rámci olympijského hnutia - napríklad národným olympijským výborom a ich kontinentálnym združeniam, organizačným výborom olympijských hier a olympijských hier mládeže, Medzinárodnej olympijskej akadémii, či Olympijskej solidarite MOV. V Slovenskej republike je používanie olympijskej symboliky upravené osobitným zákonom č. 226/1994 Z. z. o používaní a ochrane olympijskej symboliky a o Slovenskom olympijskom výbore.

POUŽÍVANIE OLYMPIJSKÉHO SYMBOLU

Ak je olympijský symbol použitý vo svojej päťfarebnej verzii, farby sú usporiadané zľava doprava: modrá, žltá, čierna, zelená a červená. Kruhy sa vzájomne prepletajú zľava doprava, modrý, čierny a červený kruh sa nachádzajú hore, žltý a zelený kruh sú dolu. Kruhy sú prekladané smerom z ľavej strany na pravú a formujú spolu pravidelný lichobežník, pričom kratšia základňa je na spodku útvaru.

V platnosti sú dve verzie olympijského symbolu: verzia ucelených kruhov a verzia prepletených kruhov. Obidve verzie sa môžu používať, avšak ak sú kruhy užšie ako 1 cm, musí byť použitá verzia ucelených kruhov. Verzia prepletených kruhov je používannejšia.

Verzia ucelených kruhov je určená iba na jednofarebnú reprodukciu v jednej z oficiálnych farieb (modrá, žltá, čierna, zelená, červená) plus biela, sivá, zlatá, strieborná alebo bronzová. Reprodukcia ucelených kruhov s použitím piatich olympijských farieb je striktné zakázaná.

Verzia prepletených kruhov je špeciálne určená na reprodukciu vo všetkých piatich olympijských farbách. Taktiež môže byť použitá pri jednofarebnej reprodukcii v jedenej z olympijských farieb plus biela, sivá, zlatá, strieborná alebo bronzová.

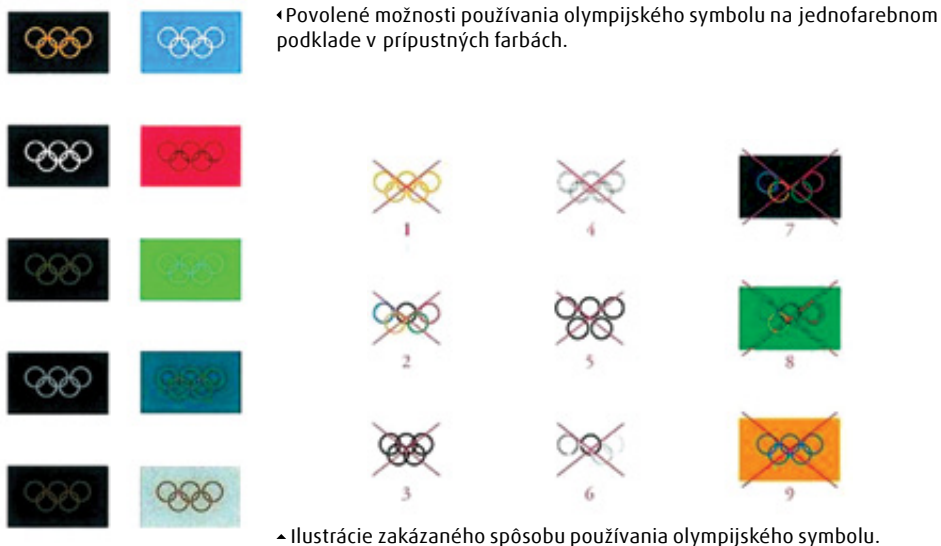
Ak sú kruhy vyobrazené na bielom pozadí, môžu byť buď vo všetkých olympijských farbách (s použitím verzie prepletených kruhov) alebo celé modré, celé červené, celé zelené, celé čierne, celé sivé, celé zlaté, celé strieborné alebo celé bronzové (v oboch verziách). Vyobrazenie žltých kruhov na bielom pozadí je striktné zakázané.

V prípade vyobrazenia na čiernom podklade môžu byť kruhy celé žlté, celé biele, celé zlaté, celé strieborné alebo celé bronzové (v obidvoch verziách). Vyobrazenie kruhov v piatich farbách na čiernom pozadí je striktné zakázané.

Na všetkých ostatných pozadiach (okrem bieleho a čierneho) môžu byť kruhy reprodukované iba celé biele, celé čierne, celé zlaté, celé strieborné alebo celé bronzové. Reprodukovanie kruhov v piatich farbách alebo v modrej, žltej, zelenej alebo červenej je striktné zakázané.

Kruhy môžu byť reprodukované iba v plných farbách, nie je povolené používanie obryssov.

Keď sa vyobrazenie olympijských kruhov integrovane spája s ďalším rozlišovacím prvkom, hovoríme o olympijskom embléme.

SUMÁR PRAVIDIEL NA ZOBRAZENIE OLYMPIJSKÝCH KRUHOV

Olympijské kruhy môžu byť reprodukované buď vo verzii ucelených kruhov alebo vo verzii vzájomne prepletených kruhov.

Verzia ucelených kruhov je určená iba na jednofarebnú reprodukciu v jednej z oficiálnych olympijských farieb (modrá, žltá, čierna, zelená, červená) plus biela, sivá, zlatá, strieborná a bronzová.

Reprodukcia ucelených kruhov s použitím piatich olympijských farieb je striktné zakázané.

Verzia prepletených kruhov je špeciálne určená na reprodukciu vo všetkých piatich olympijských farbách. Taktiež môže byť použitá pri jednofarebnej reprodukcii v jednej z olympijských farieb plus biela, sivá, zlatá, strieborná alebo bronzová.

Ak sú kruhy vyobrazené na bielom pozadí môžu byť buď vo všetkých olympijských farbách (s použitím verzie prepletených kruhov) alebo celé modré, celé červené, celé zelené, celé čierne, celé sivé, celé zlaté, celé strieborné alebo celé bronzové (v obidvoch verziách). Vyobrazenie žltých kruhov na bielom pozadí je striktné zakázané.

V prípade vyobrazenia na čiernom podklade môžu byť kruhy celé žlté, celé biele, celé zlaté, celé strieborné alebo celé bronzové (v obidvoch verziách). Vyobrazenie kruhov v piatich farbách na čiernom pozadí je striktné zakázané.

Na všetkých ostatných pozadiach (okrem bieleho a čierneho) môžu byť kruhy reprodukované iba celé biele, celé čierne, celé zlaté, celé strieborné alebo celé bronzové. Reprodukovanie kruhov v piatich farbách alebo v modrej, žltej, zelenej alebo červenej je striktné zakázané.

Kruhy môžu byť reprodukované iba v plných farbách, nie je povolené používanie obryssov.

OLYMPIJSKÁ VLAJKA – ZÁSTAVA

◀ Historická olympijská vlajka sa používa na záverečnom hier olympiády a zimných olympijských hier – táto fotografia je z Hier XXX. olympiády v Londýne 2012. Prezident Medzinárodného olympijského výboru (v tomto prípade Jacques Rogge) preberá vlajku z rúk primátora mesta hostiaceho končiace sa hry a odovzdáva ju primátorovi mesta hostiaceho najbližšie hry.

Rovnako ako olympijský symbol, aj olympijská vlajka bola schválená na VI. olympijskom kongresom v Paríži v roku 1914. Prvýkrát sa použila pri otvorení Hier VII. olympiády v Antverpách v roku 1920. Olympijská vlajka má biele pozadie bez lemovania. V jej strede sa nachádza päťfarebný olympijský symbol (pravidlo 9 Olympijskej charty).

Originálna olympijská vlajka je uložená v Olympijskom múzeu v Lausanne. Používanie olympijskej vlajky je možné výhradne so súhlasom Medzinárodného olympijského výboru.

Je zaujímavé, že na olympijskej vlajke sa vyskytuje šesť farieb, z ktorých je aspoň jedna obsiahnutá na vlajke ktoréhokoľvek štátu sveta.

OLYMPIJSKÉ HESLO

Motto "Citius, Altius, Fortius" (rýchlejšie, vyššie, silnejšie) je oficiálne olympijské heslo. Jeho autorstvo sa pripisuje dominikánskemu mníchovi, pedagógovi a priateľovi Pierra de Coubertin R. P. Didonovi. Motto vyjadruje ambíciu olympijského hnutia aktívne prispievať k rozvoju človeka – ľudstva. Človek sa má neustále snažiť rozvíjať a využívať svoj talent – potenciál. Športovci svojou výchovou a pravidelným tréningom prispievajú v jednotlivých športových odvetviach a disciplínach k posúvaniu ľudských limitov.

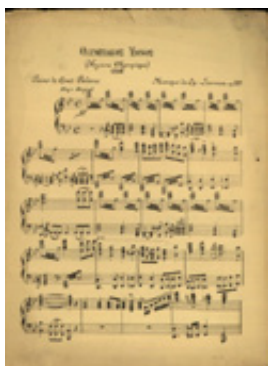

◀ Olympijské heslo Citius, altius, fortius.

Vďaka neustálemu zdokonaľovaniu prípravy, modernejším športovým zariadeniam a prostriedkom, i vďaka čoraz väčšej a vyrovnanejšej konkurencii vo svete, dosahujú najlepší športovci takmer neuveriteľné výkony. Porovnávať súčasnú výkonnosť športovcov s výkonnosťou napríklad pred 100 rokov je až nepredstaviteľné. Z podstaty olympijského hesla je preto po-

trebné neustále chrániť čistotu športu, dosahovanie športových výkonov bez nedovolených prostriedkov a v rámci pravidiel fair play. Športový výkon je výsledok harmónie tela a ducha.

OLYMPIJSKÁ HYMNA

◀ Originálny obal a partitúra olympijskej hymny.

Autor textu olympijskej hymny bol vynikajúci grécky básnik Kostis Palamas. Hudbu zložil ďalší Grék Spyros Samaras ako slávnostnú kantátu k otvoreniu prvých novovekých hier olympiády v Aténach 1896. Ako oficiálna olympijská hymna však bola schválená až v roku 1958 na 55. zasadnutí Medzinárodného olympijského výboru v Tokiu. Od toho času sa olympijská hymna používa na úvod oficiálnych podujatí medzinárodného olympijského hnutia, napríklad pri otvorení

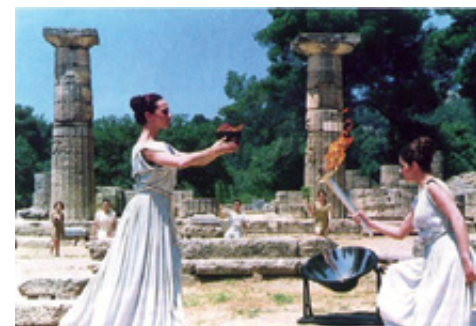
olympijských hier, olympijských kongresov, zasadnutí Medzinárodného olympijského výboru, národných olympijských výborov a pod.

OLYMPIJSKÝ OHEŇ, POCHODENŇ, ŠTAFETA

◀ Momentky z tradičného ceremoniálu zapaľovania olympijského ohňa pred Hériným chrámom v antickej Olympii.

Olympijský oheň symbolizuje prepojenie moderného olympijského hnutia s antickými olympijskými tradíciami. Oheň vždy predstavoval v živote človeka teplo, spánanie ľudí, svetlo, nádej na lepšiu budúcnosť, atď. V športe predstavuje predovšetkým jednotu športového – olympijského spoločenstva a čistotu. Oheň spaľuje všetko zlé, nečisté a nepotrebné. Považuje sa za symbol nesmrtnosti olympijskej myšlienky. Zapálenie ohňa predstavuje najočakavanejšiu chvíľu otváracieho ceremoniálu všetkých olympijských hier a meno človeka, prípadne ľudí, ktorí dostanú česť ho zapáliť, je do poslednej chvíle najprísnejšie strážené tajomstvo organizátorov.

Na olympijskej pôde sa oheň prvýkrát objavil na Hrách IX. olympiády v Amstredame 1928. Od Hier XI. olympiády v Berlíne 1936 tvorí zapaľovanie olympijského ohňa, ktorý pochádza priamo z gréckej Olympie, pevnú súčasť otváracieho ceremoniálu každých olympijských hier, olympijských hier mládeže i európskych olympijských festivalov mládeže. Olympijský oheň potom počas konania hier horí na významnom a viditeľnom mieste priamo na hlavnom olympijskom štadióne alebo v jeho tesnej blízkosti a dáva tak na známosť všetkým, že sa hry práve konajú. Súčasťou záveru hier je preto aj zhasnutie olympijského ohňa.

Zapaľovanie olympijského ohňa sa od roku 1936 vždy koná v starovekej Olympii. Výnimka sa uplatnila pred zimnými olympijskými hrami 1952 v nórskom Osle a pred zimnými olympijskými hrami 1960 v americkom Squaw Valley. V oboch prípadoch vtedy oheň zapálili v nórskom Morgedale, rodisku „otca“ moderného lyžovania Sondreho Norheima.

Slávnosť v Olympii sa odohráva s účasťou prezidenta Medzinárodného olympijského výboru, prezidenta Gréckeho olympijského výboru, predsedu organizačného výboru nadchádzajúcich hier a ďalších činníkov olympijského hnutia. Na priestranstve pred ruinami Hérinho chrámu tradičný ceremoniál obstarávajú ženy – grécke herečky, odeté v tradičných rúchach, aké kedysi nosili kňazské bohyne Héry. Samotné zapálenie sa vykonáva lúčmi Slnka s pomocou parabolických zrkadiel.

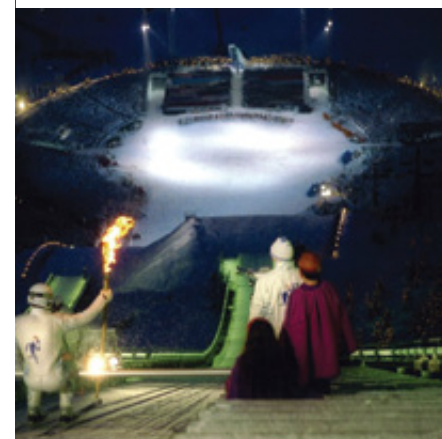
•Aj pred XXII. zimnými olympijskými hrami v Soči 2014 bol prvý bežec štafety z Grécka. Z rúk prvého bežca - zjazdára Giannisa Antonioua si pochodňu prevzala ruská hokejová megahviezda Alexander Ovečkin.

Od roku 1936 sa prenášanie olympijského ohňa z Olympie do miesta konania hier uskutočňuje prostredníctvom olympijskej štafety. Prvý bežec olympijskej štafety vždy pochádza z Grécka. Na úvodný úsek vybieha s fakľou v jednej ruke a s olivovou ratolesťou v druhej ruke. Je to symbolický odkaz na minulosť, pretože v časoch antických olympijských hier boli víťazi dekorovaní vencom z olivových ratolesťí. Prvá zastávka štafety je o niekoľko sto metrov ďalej - pri pomníku, kde je v areáli Medzinárodnej olympijskej akadémie pochované srdce Pierra de Coubertin.

Autor myšlienky uskutočniť štafetu s olympijským ohňom bol významný nemecký olympijský a športový funkcionár Carl Diem. Prvýkrát sa uskutočnila v roku 1936 k Hrámu XI. olympiády v Berlíne. Počas dvanástich dní vtedy 3075 bežcov prenieslo olympijský oheň z Olympie do Berlína, čo bol obdivuhodný výkon. Bolo to jediný raz v histórii, keď oficiálna olympijská štafeta putovala aj cez územie bývalej Československej republiky, aj keď Slovensku sa vyhla.

Od toho času sa prenášanie olympijského ohňa štafetou traduje pravidelne a rozvíja. Štafeta vždy putuje najprv cez územie Grécka až do hlavného mesta Atény. Odtiaľ pochodňu v posledných rokoch preniesú priamo do usporiadateľskej krajiny. V minulosti však absolvovala štafeta aj púť po iných krajinách. Pred Hrami XXIX. olympiády v čínskom Pekingu štafeta prešla dokonca cez viacero kontinentov a mala teda celosvetový rozmer.

Už niekoľko období sponzorujú olympijskú štafetu spoločnosti Samsung a Coca – Cola.

Rôzne spôsoby prenášania olympijského ohňa – vo vzduchu, pod vodou i na vode. Na slávnostnom otvorení XVII. zimných olympijských hier v Lillehammeri 1994 sa oheň na plochu dostal vďaka skokanovi na lyžiach...

•Bývalý prezident Medzinárodného olympijského výboru Jacques Rogge si takto zabehol s pochodňou pred Hrami XXVIII. olympiády v Aténach 2004.

Medzi kontinentmi sa oheň prenáša loďou alebo letecky, ale na pevnine sa štafeta čoraz viac rozširuje a obohacuje o nové spôsoby prenášania ohňa - napríklad pomocou psích záprahov a kanói (Kanada), potápačov (Austrália) a podobne. Pred nadchádzajúcimi zimnými olympijskými hrami 2014 v ruskom Soči organizátori nechali pochodňu (samozrejme, nie horiacu) dokonca vyniesť až do kozmu – na medzinárodnú vesmírnu stanicu ISS a odtiaľ do otvoreného vesmíru.

Záujem ľudí o aktívnu účasť na olympijskej štafete neustále rastie a zúčastňujú sa na nej aj významné svetové osobnosti. Napríklad pred Hrami XXX. olympiády v Londýne s olympijským ohňom bežal aj generálny tajomník Organizácie spojených národov Pan Ki-Mun. Medzi osobnosťami zo Slovenska, ktoré mali česť zabehnúť si v oficiálnej olympijskej štafete, bol pred XX. zimnými olympijskými hrami v Turíne 2006 predseda Slovenského olympijského výboru František Chmelár, pred Hrami XXIX. olympiády v Pekingu 2008 náš olympijský víťaz v atletike Jozef Pribilinec a pred Hrami XXX. olympiády v Londýne 2012 zase naša olympijská víťazka v biatlone Anastasia Kuzminová. Pred XXII. zimnými olympijskými hrami v Soči 2014 na ruskom území pobeží členka Medzinárodného olympijského výboru na Slovensku a bronzová olympijská medailistka v streľbe Danka Barteková.

Oficiálna olympijská štafeta cez územie Slovenska doteraz neprechádzala. Slovenský olympijský výbor však k Hram XXVIII. olympiády v Aténach 2004 a k Hram XXX. olympiády v Londýne 2012 zorganizoval národnú štafetu okolo Slovenska - ako posolstvo slovenskej mládeže k hrám. Úspech i odozva týchto štafiet medzi slovenskou verejnosťou bola neočakávané veľká.

EMBLÉMY A MASKOTI OLYMPIJSKÝCH HIER

◀ Mníchovský jazvečík Waldi a soulský tigrik Hodori sa zaradili medzi najpopulárnejších olympijských maskotov.

◀ Moskovský medvedík Míša v poriadnej zväčšenej podobe.

Emblémy a maskoti olympijských hier sa začali používať v minulom storočí po II. svetovej vojne. Každý emblém schvaľuje Medzinárodný olympijský výbor a tvorí majetok organizačného výboru, ktorý ho môže aj komerčne využívať. Finančné príjmy organizačných výborov hier z použitia emblémov

na olympijských suveníroch, poštových známkach, odznakoch, minciach a ďalších memorabiáliách sú čoraz významnejšie.

Podobne je to aj s maskotmi olympijských hier. Dizajnérske stvárnenie maskotov, väčšinou v podobe zvierat, má vyjadrovať kultúru a tradície hostiteľského mesta alebo krajiny. Predchodcami maskotov olympijských hier boli antické hračky z pálenej hliny, ktoré aj dnes môžeme vidieť v múzeách v Aténach, Paríži, Berlíne, či Bostone. Niektorí olympijskí maskoti si získali mimoriadnu popularitu, napríklad jazvečík Waldi - maskot Hier XX. olympiády v Mníchove 1972, medvedík Míša - maskot Hier XXII. olympiády v Moskve 1980, alebo tigrik Hodori - maskot XXIV. Hier olympiády v Soule 1988. V prípade niektorých olympiád (letné hry 2000 v Sydney, zimné hry 2010 vo Vancouvri aj 2014 v Soči) organizátori použili až troch rôznych maskotov, na ZOH 1998 v Nagane štyroch a na OH 2008 v Pekingu dokonca piatich.

EMBLÉMY NÁRODNÝCH OLYMPIJSKÝCH VÝBOROV A ĎALŠÍCH ORGANIZÁCIÍ

Každý z 204 národných olympijských výborov má možnosť používať dva emblémy. Oficiálny, ktorý tvoria väčšinou typické národné rozlišovacie znaky (zástava, vlajka, štátny znak a pod.) a päť olympijských kruhov. Komerčný emblém využívajú niektoré národné olympijské výbory na marketingové účely. V prípade Slovenska sa komerčné emblémy spájajú s našim konkrétnym olympijským tímom. Ide o tím, ktorý reprezentuje Slovensko na hrách olympiády, zimných olympijských hrách, alebo na olympijských hrách mládeže.

Svoje špecifické emblémy majú aj niektoré ďalšie olympijské inštitúcie a organizácie, ako napríklad Asociácia národných olympijských výborov (ANOV), kontinentálne asociácie národných olympijských výborov, Olympijská solidarita MOV, Olympijské múzeum v Lausanne, Medzinárodná olympijská akadémia, Olympijské prímerie a pod.

◀ Emblémy Olympijského prímeria, Olympijskej solidarity MOV a Medzinárodnej olympijskej akadémie.

Všetky olympijské emblémy sa môžu používať výhradne so súhlasom Medzinárodného olympijského výboru. Každá zložka olympijského hnutia je povinná dodržiavať v tejto súvislosti pravidlá 7 - 14 Olympijskej Charty a olympijské symboly chrániť.

OLYMPIJSKÁ SYMBOLIKA SLOVENSKEHO OLYMPIJSKÉHO VÝBORU

V zmysle Stanov Slovenského olympijského výboru, ktoré boli prijaté na 45. valnom zhromaždení Slovenského olympijského výboru dňa 27. apríla 2013, rozumieme olympijskou symbolikou Slovenského olympijského výboru dva emblémy a vlajku – zástavu Slovenského olympijského výboru.

Oficiálny emblém Slovenského olympijského výboru tvorí štylizovaný dvojkríž na trojvrší nad piatimi olympijskými kruhmi na bielom podklade. Pod nimi je názov výboru v slovenskej alebo anglickej verzii. Autori emblému sú manželia Cisárovci (tiež autori štátneho znaku Slovenskej republiky). Ďalší emblém Slovenského olympijského výboru sa používa na komerčné účely v slovenskej alebo anglickej verzii.

◀ Súčasný a predchádzajúci emblém Slovenského olympijského výboru.

Vlajka alebo zástava Slovenského olympijského výboru je tvorená oficiálnym emblémom Slovenského olympijského výboru na bielom podklade.

Olympijská symbolika Slovenského olympijského výboru je výhradné vlastníctvo Slovenského olympijského výboru. SOV v súlade so Zákonom č. 226/1994 Z. z. o používaní a ochrane olympijskej symboliky a o Slovenskom olympijskom výbore vlastní všetky práva týkajúce sa jej využitia, sprístupnenia a šírenia.

Súčasná olympijská symbolika Slovenského olympijského výboru bola schválená Medzinárodným olympijským výborom v roku 2001. Nadväzuje na staršiu verziu emblému Slovenského olympijského výboru z roku 1993, teda od začiatku pôsobenia Slovenského olympijského výboru.

◀ Anglická verzia univerzálneho emblému Slovenského olympijského tímu.

Niektoré zložky a členské subjekty Slovenského olympijského výboru môžu používať modifikovanú podobu oficiálneho emblému Slovenského olympijského výboru, ale výhradne len so súhlasom výkonného výboru Slovenského olympijského výboru a len na propagačné účely. Slovenská asociácia olympionikov používa emblém Svetovej asociácie olympionikov, doplnený o svoj názov v slovenčine.

◀ Emblémy Slovenskej olympijskej akadémie, Slovenskej asociácie olympionikov a Združenia olympijských klubov SR.

OLYMPIJSKÉ PIKTOGRAMY

Významnú súčasť používania grafických symbolov na olympijskej pôde predstavujú piktogramy. Na olympijských hrách sa prvýkrát použili v roku 1936 k IV. zimným olympijským hrám v Garmisch-Partenkirchene a k Hrám XI. olympiády v Berlíne. Modernú podobu dostali na Hrách XXVIII. olympiády v Tokiu 1964.

◀ Ukážka olympijských piktogramov jednotlivých športov. Na každé olympijské hry dajú organizátori vyrobiť nový dizajn piktogramov.

Od toho času tvoria piktogramy významnú vizuálnu súčasť informačného systému olympijských hier. Grafické symboly zobrazujú typické odlišovacie znaky jednotlivých olympijských športových odvetví a súťaží. Niekedy vyjadrujú aj tradície a kultúru hostiteľskej krajiny. Ich autori sú väčšinou víťazi konkurzov, vynikajúci grafici alebo v súčasnosti často renomované dizajnerské agentúry.

OLYMPIJSKÉ CEREMONIÁLY

◀ Momentka z otváracieho ceremoniálu XXI. zimných olympijských hier vo Vancouvri 2010.

Idea olympijských ceremoniálov sa objavuje od začiatku konštituovania novovekého olympizmu. Autor podoby viacerých ceremoniálov bol samotný zakladateľ moderného olympizmu barón Pierre de Coubertin, ktorý sa inšpiroval poznatkami z ceremoniálov antických olympijských hier. Pri-

pisoval im veľký emotívny, výchovný a historický význam. Viaceré ceremoniály aj v súčasnosti, najmä počas olympijských hier, patria k najsilnejším a nezabudnuteľným zážitkom nielen športovcov, ale aj pre divákov.

Komplex všetkých olympijských ceremoniálov (aj mimo olympijských hier) a pravidiel s tým súvisiacich sa označuje ako olympijský protokol. Zodpovednosťou za olympijský protokol je poverený skúsený člen Medzinárodného olympijského výboru a konkrétni pracovníci sekretariátu prezidenta Medzinárodného olympijského výboru.

OTVORENIE OLYMPIJSKÝCH HIER

◀ Historický prvý nástup olympijskej výpravy samostatného Slovenska na slávnostnom otvorení XVII. zimných olympijských hier v Lillehammeri 1994.

O ceremoniáli zapalovania olympijského ohňa v Olympii, ako aj jeho prenesení do miesta konania olympijských hier sme už hovorili. Priamo súvisia s otvorením olympijských hier.

Samotný ceremoniál olympijských hier sa vždy koná v predvečer športového olympijského programu. Z dôvodu nahustenosti súťažného programu hier sa však niektoré súťaže začínajú už jeden až tri dni pred slávnostným otvorením.

◀ Nástup slovenskej výpravy na slávnostnom otvorení Hier XXVIII. olympiády v Aténach 2004.

Podrobný scenár programu slávnostného otvorenia navrhuje organizačný výbor hier a schvaľuje ho exekutíva Medzinárodného olympijského výboru. Program otváracieho ceremoniálu musí dodržiavať olympijský protokol, ilustrovať humanistické princípy olympizmu, ale tiež vychádzať z kultúry a tradícií usporiadateľskej krajiny.

◀ Nástup slovenskej výpravy na slávnostnom otvorení XXI. zimných olympijských hier vo Vancouvri 2010.

Najdlhšiu oficiálnu časť samotného ceremoniálu po úvodnom kultúrnom programe predstavuje slávnostný nástup športovcov a ich sprievodu zo všetkých zúčastnených krajín. Výpravy sú zoradené podľa abecedy hostiteľskej krajiny. Výnimku predstavuje Grécko – reprezentanti krajiny, ktorá dala svetu olympijské hry, pochodujú vždy ako prví. Výprava hostiteľskej krajiny zase vstupuje na plochu olympijského štadióna celkom na záver. Športovci pochodujú v oficiálnom oblečení výprav, každá krajina s príslušným označením. Na čele každej výpravy ide vlajkonosič – zástavník krajiny. Na túto úlohu sú zvyčajne vyberaní významní a úspešní športovci z danej krajiny, pre ktorých je česť niesť zástavu svojej vlasti.

Vlajkonosiči – zástavníci slovenských výprav na zimných olympijských hrách a hrách olympiády od roku 1994 boli osobnosti ako Peter Šťastný, Jozef Lohyňa, Ivan Bátory, Slavomír Kňažický, Róbert Petrovický, Michal Martikán, Elena Kaliská, Žigmund Pálffy alebo Jozef Gönci.

Po defilé výprav sa športovci zoradia na plochu štadióna - čelom k hlavnej tribúne. Po krátkom príhovore predsedu organizačného výboru hier a prezidenta Medzinárodného olympijského výboru otvára olympijské hry hlava štátu usporiadateľskej krajiny.

Za zvukov olympijskej hymny významné osobnosti prinášajú horizontálnu olympijskú vlajku – zástavu, ktorá sa vztýči na stožiar.

Bežci vybraní na záver olympijskej štafety prinášajú na štadión olympijskú pochodň. Posledný bežec obehne štadión a zvyčajne vybraná osobnosť usporiadateľskej krajiny zapáľuje olympijský oheň na viditeľnom mieste. V prípade zatiaľ posledných Hier XXX. olympiády v Londýne 2012 organizátori najčastejšiu prax narušili tým, že oheň zapálili hneď viacerí mladí a zatiaľ ešte nie známi športovci, ktorým pochodne odovzdali priamo na ploche štadióna mimoriadne osobnosti britského športu.

Výberom človeka alebo ľudí, ktorí dostanú právo pred očami celého sveta zapáliť olympijský oheň, chcú organizátori vyjadriť nejakú symboliku, alebo si uctiť výnimočnú osobnosť z usporiadateľskej krajiny.

◀ Jošinori Sakai, ktorý zapálil oheň na slávnostnom otvorení Hier XVIII. olympiády v Tokiu 1964, sa narodil v deň výbuchu atómovej bomby nad Hirošimou.

Na Hrách XVIII. olympiády v Tokiu 1964 bol výber muža, ktorý zapáľoval oheň, vyslovene symbolický. Túto poctu dostal 19-ročný študent Jošinori Sakai, ktorý sa narodil v deň výbuchu atómovej bomby nad Hirošimou neďaleko od miesta výbuchu, pri ktorom

zomrel jeho otec. Oba princípy – symbol aj vyzdvihnutie mimoriadnej osobnosti - na Hrách XXVI. olympiády v Atlante 1996 naplnil výber niekdajšieho boxera Muhammada Aliho, ktorý bol vo svojej dobe najznámejší športovec sveta a zároveň symbol nielen nárastu sebavedomia černochovej USA (Atlanta ako hlavné mesto štátu Georgia bola v 19. storočí jedna z bašt otrokárov), ale aj odporu proti vojne vo Vietname. Prvá žena, ktorá dostala poctu zapáliť olympijský oheň, bola na Hrách XIX. olympiády v Mexico City 1968 Enriqueta Basiliová.

◀ Historicky prvá žena, ktorá dostala česť zapáliť olympijský oheň na otváracom ceremoniáli – Enriqueta Basiliová v Mexico City 1968.

▲ Legendárny Muhammad Ali v Atlante 1996.

◀ V nedávnej minulosti patrilo k otváraciemu ceremoniálu olympijských hier aj vypustenie krídlá holubíc ako mierového symbolu.

Zapálenie ohňa v minulosti sprevádzalo vypustenie mierových holubíc. V poslednom období sa však od tejto zvyklosti upustilo, pretože viacero holubov sa stalo obeťami zapáleného ohňa vo veľkej čaši. Nasleduje oficiálny sľub športovcov a rozhodcov vykonaný reprezentantmi usporiadateľskej krajiny a potom znovu pokračuje kultúrny program.

Text olympijského sľubu športovcov:

„V mene všetkých športovcov sľubujem, že pri účasti na týchto olympijských hrách budeme rešpektovať a dodržiavať ich pravidlá, budeme sa angažovať pre šport bez dopingu a drog, v duchu ozajstného športového správania a konania, na slávu športu a česť svojich družstiev.“

Text olympijského sľubu rozhodcov:

„V mene všetkých rozhodcov a organizátorov sľubujem, že svoje funkcie na týchto olympijských hrách budeme vykonávať nestranné a budeme rešpektovať a dodržiavať ich pravidlá v duchu ozajstného športového správania a konania.“

◀ Historický prvý olympijský sľub športovcov predniesol na slávnostnom otvorení Hier VII. olympiády v Antverpách 1920 belgický šermiar Victor Boin.

UKONČENIE OLYMPIJSKÝCH HIER

Záverečný ceremoniál sa uskutočňuje v posledný deň olympijského športového programu – po dobehu maratónskeho behu mužov, resp. lyžiarskeho behu na 50 km. Koná sa spravidla vo večerných hodinách, aby sa na ňom mohli zúčastniť všetci športovci prítomní v dejisku olympijských hier.

Na štadión nastupujú vlajkonosiči krajín v rovnakom poradí, ako pri otváracom ceremoniáli. Za nimi – na rozdiel od otváracieho ceremoniálu,

ktorý má veľmi oficiálny charakter - prichádzajú športovci voľne, bez rozlíšenia národov. Atmosféra záverečného ceremoniálu je oveľa uvoľnenejšia ako v prípade otváracieho a s výnimkou dodržania predpísaných procedúr pripomína happening. Športovci z rôznych krajín si na ploche štadióna vymieňajú vrchné reprezentačné oblečenie, ktoré sa tak mení na obľúbený suvení na pamiatku.

◀ Momentka zo slávnostného ukončenia Hier XXX. olympiády v Londýne 2012.

Vlajkonosiči - zástavníci vytvárajú pred hlavnou tribúnou polkruh a privítajú tým prezidenta Medzinárodného olympijského výboru a predsedu organizačného výboru hier. Za zvukov gréckej štátnej hymny je vztýčená grécka vlajka – zástava a potom za zvukov štátnej hymny hostiteľskej krajiny domáca vlajka – zástava a takisto za zvukov ďalšej štátnej hymny vlajka – zástava hostiteľskej krajiny nasledujúcich olympijských hier. Starosta usporiadateľského mesta podáva olympijskú vlajku prezidentovi Medzinárodného olympijského výboru a ten ju odovzdáva starostovi nasledujúceho olympijského mesta.

Po záverečných prejavoch predsedu organizačného výboru hier a prezidenta Medzinárodného olympijského výboru sa hry končia jeho vetou: „*Týmto považujem (príslušné) olympijské hry za ukončené*“. Kuriozita je, že Hry XV. olympiády v Helsinkách 1952 sa oficiálne do dnešných dní neskončili, pretože vtedajší predseda Medzinárodného olympijského výboru J. S. Edström túto formulku zabudol povedať...

Po prednesení predpísanej vety za zvuku fanfár uhasína olympijský oheň a za zvuku olympijskej hymny sa spúšťa olympijská vlajka. Horizontálne rozvinutú ju odnášajú zo štadióna, pričom je nasledovaná vlajkonosičmi všetkých zúčastnených krajín.

ODOVZDÁVANIE MEDAILÍ

◀ Americká zjazdárka Lindsey Vonnová so zlatou medailou z XXI. zimných olympijských hier vo Vancouvri 2010.

Dekorovanie športovcov olympijskými medailami a diplomami sa uskutočňuje väčšinou v mieste konania súťaže a po jej skončení. V poslednom období a najmä počas zimných olympijských hier sa ujala prax uskutočniť po súťaži tzv. kvetinový ceremoniál a neskôr na verejnom mieste (napríklad na námestí mesta – tzv. medal plaza) uskutočniť udeľovanie medailí a diplomov za viacero súťaží naraz. Oceňovaní sú športovci na prvých troch miestach zlatou, striebornou a bronzovou medailou a diplomami. Počas Hier XXVIII. olympiády v Aténach boli dekorovaní aj olivovými vencami.

Športovcov vždy na stupni víťazov dekoruje člen Medzinárodného olympijského výboru a predstaviteľ príslušnej medzinárodnej športovej federácie. Pri tom zaznieva štátna hymna víťaza a vztyčujú sa národné vlajky oceňovaných športovcov.

Zaujímavosť je, že do roku 1932 stáli na pódiu funkcionári a dekorovaní športovci boli na zemi. Od III. zimných olympijských hier 1932 v Lake Placide sa už pre športovcov používajú stupne víťazov. Športovci, ktorí sa v olympijských súťažiach umiestili na 4. – 8. mieste, obdržia diplomy. Medailisti po skončení hier dostanú od Medzinárodného olympijského výboru špeciálne odznaky medailistov – zlatý, strieborný alebo bronzový. Sú oprávnení nosiť ich na oblečení pri olympijských alebo iných spoločenských udalostiach.

OLYMPIJSKÉ MEDAILY

◀ Podoba zlatých medailí z Hier I. olympiády v Aténach 1896.

▲ Dizajn medailí z Hier XXVI. olympiády v Atlante 1996, na ktorých prednej strane ešte bola použitá dávnejšia podoba bohyně víťazstva Atény Niké a štadióna rímskeho typu.

◀ Podoba medailí z Hier XXIX. olympiády v Pekingu 2008, ktorých predná strana už mala „grécku“ podobu a na zadnej bol okrem kovu využitý aj nefrit.

Olympijské medaily sú zlatá (z pozláteného striebra), strieborná a bronzová. Zatiaľčo vzhľad medailí udeľovaných na hrách olympiády je veľmi tradičný, medaily zo zimných olympijských hier nemajú predpísaný jednotný dizajn. V prípade medailí z hier olympiády bola ich jedna strana od roku 1928 až do roku 2000 nemenná - tak ako ju navrhol G. Cassioli. Až pred Hrami XXVIII. olympiády v Aténach si Gréci vymohli zmenu vizuálu jednej strany

medailí tak, že vyobrazenie štadiónu typu Kolosea bolo nahradené vizuálom Panaténajského štadióna v Aténach a namiesto niekdajšej podoby gréckej bohyně víťazstva Atény Niké bola použitá historická podoba Atény Niké zo slávnej Paióniovej sochy. Druhá strana medaily z hier olympiády a celkový dizajn je k dispozícii organizátorovi hier.

◀ Názorná ukážka výrazne odlišného dizajnu medailí zo zimných olympijských hier. Organizátori ZOH 1992 v Albertville na medaily okrem kovu použili aj krištál.

Pokiaľ ide o medaily zo zimných olympijských hier, nie vždy majú okrúhly tvar a dizajnovy sú veľmi rozmanité. Na XVII. zimných olympijských hrách v Albertville 1992 napríklad okrem kovu bol v medailách použitý aj krištál. Na XX. zimných olympijských hrách v Turíne 2006 zase medaily tvarom pripomínali masívny CD-nosič. Uvoľnenie predpisov Medzinárodného olympijského výboru pre dizajn medailí zo zimných olympijských hier zrejme súvisí s tým, že zimné hry na rozdiel od hier olympiád nenadväzujú na dávnu antickú tradíciu – a preto sa zimné hry aj odlišne číslujú.

Návrhy na podobu olympijských medailí musí schváliť Medzinárodný olympijský výbor.

◀ Pamätník Olympijského prímeria v areáli Olympijského múzea v Lausanne.

OLYMPIJSKÉ PRÍMERIE

V roku 1994 pred XVII. zimnými olympijskými hrami v Lillehammeri Medzinárodný olympijský výbor v spolupráci s Organizáciou spojených národov (OSN) prvý raz vyhlásil tzv. Olympijské prímerie (Olympic Truce). Olympijské prímerie nadväzuje na dávnu tradíciu z čias antických olympijských hier, keď znesvärené grécke mestské štáty v presne vymedzenom období pred začiatkom hier v Olympii a počas nich museli rešpektovať všeobecné prímerie. Takisto museli všetkým športovcom, ktorí išli súťažiť do Olympie, zaručiť bezpečný prechod cez vlastné územie. Ktorý štát to porušil, bol z účasti na hrách vylúčený.

Od roku 2004 (Hry XXVIII. olympiády v Aténach) prijíma Valné zhromaždenie Organizácie spojených národov rezolúciu k Olympijskému prímeriu. V jej rámci vyzýva vlády všetkých krajín sveta, aby sa v čase konania olympijských hier zdržali vojnových alebo iných ozbro-

▲ Mierové posolstvo z otváracieho ceremoniálu XX. zimných olympijských hier v Turíne 2006 – artistí utvorili zo svojich tiel obrovskú holubicu ako symbol mieru.

jených konfliktov a aktivít. Väčšinou túto výzvu Organizácie spojených národov vlády aj rešpektujú. Iné je to s mimovládnyimi ozbrojenými teroristickými a zločineckými skupinami, ktoré nerešpektujú nič. Organizačné výdavky olympijských hier určené na bezpečnosť sa preto neustále zvyšujú a predstavujú veľkú časť ich rozpočtu.

KANDIDÁTSKY PROCES

Samotnému otvoreniu olympijských hier predchádzajú ešte významné udalosti olympijského hnutia. Ide najmä o proces kandidatúry miest, uchádzajúcich sa o usporiadanie olympijských hier a samotné voľby usporiadateľského mesta. Tento proces je upravený osobitnými pravidlami Medzinárodného olympijského výboru. Voľby sa uskutočňujú výhradne tajným hlasovaním na zasadnutí Medzinárodného olympijského výboru sedem rokov pred termínom konania príslušných hier. Meno víťaza oznamuje prezident Medzinárodného olympijského výboru.

OLYMPIJSKÉ HODNOTY A PRINCÍPY

ÓDA NA ŠPORT

Báseň *Óda na šport* je umelecké dielo, ktoré okrem velenia športu majstrovsky vyjadruje aj podstatu olympizmu, jeho hodnoty a princípy. Autor *Ódy na šport* bol samotný zakladateľ moderného olympizmu Pierre de Coubertin. Zúčastnil sa s ním na umeleckej súťaži v rámci Hier V. olympiády v Štokholme 1912. Coubertin však súťažil anonymne, pod pseudonymami dvojice autorov Georges Hohrod – M. Eschbach. Pseudonymy s použitím francúzskeho a nemeckého priezviska si vybral, aby tak zdôraznil možnosť priateľstva medzi ľuďmi z dvoch znepriatelených mocností a ich zblížovania prostredníctvom športu. Totožnosť autora vyšla na svetlo sveta až dodatočne, keď dielo už bolo ocenené.

Napriek tomu, že od napísania Coubertinovho pozoruhodného diela prešlo už viac než sto rokov, hodno si ho v tejto publikácii pripomenúť. O výborný básnický preklad do slovenčiny sa postaral Milan Richter, s ktorého súhlasom zverejňujeme slovenskú verziu *Ódy na šport*.

Pierre de Coubertin: Óda na šport

Ó, šport, dar bohov, elixír života!
Čo veselým lúčom obdaríš človeka po ťažkej práci,
ty posol dávno zašlých čias.
Dní, keď sa ľudstvo smialo radostné a mladé,
dni, keď boh slnka zapaloval končiare hôr
a na rozlúčku zahaľoval smreký do žiarivých farieb.

Ó, šport, si krásna!
Ty telu dávaš ušľachtilé tvary,
chrániš ho pred ničivou vášňou
a zoceluješ tvrdým cvičením.
Nohy a ruky učíš krásnej harmónii
a pohybom vieš vnuknúť podmanivý rytmus.
So silou spájaš pôvab
a pružnosť s mocou svalov.

Ó, šport, si spravodlivosť!
Márne sa človek práva domáha,
spravodlivosť na úradoch
– len u teba ich nájde.
Nik nepomôže skokanovi zdolať vyššiu výšku,
bežcovi o sekundy skrátiť jeho beh.
Len sila tela, pevnosť tela
určujú hranice jeho výkonu.

Ó, šport, si odvaha!
Pre silu svalov, silu tela
platí len jeden zákon: trúfnuť si!
Ozajstná odvaha nie je unáhľená smelosť,
lež dôvera v tie sily, ktoré tají telo.
Náhode zverí sa len bezočivý hráč,
kým tvoja trúfalosť je uvážlivosť rátajúca s výhrou.

Ó, šport, si česť!
Ak ty niekoho pochválíš, tá chvála zaváži,
lebo sa dosiahnuť dá iba čestným činom.
Nekalú súťaž treba prisne odsúdiť,
aj úskoky a zakázané triky.
A pohrdaním potrestať sa každý,
kto ľstou a klamom chce sa zmocniť víťazstva.

Ó, šport, si radosť!
Len zavolaš, a rozkošou sa zachvie telo,
oči sa rozžiaria, krv búrlivo zašumí v žilách,
mysleť sa jasná uprie do vesmírnych diaľav
a duša pozbavená tlaku všedných dní
zajasá nahlas nad tým, čo jej život núka.

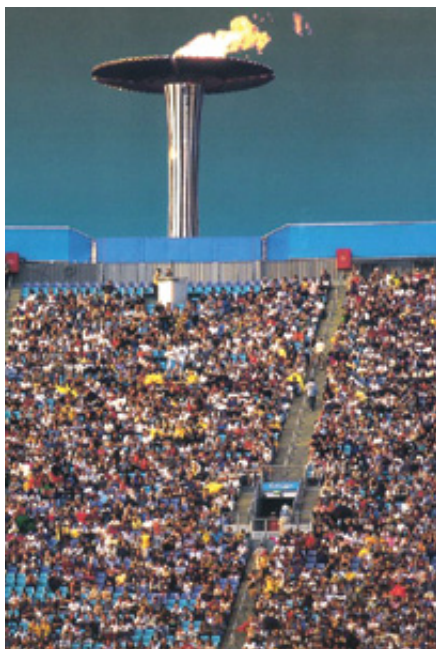
Ó, šport, si plodnosť!
Cielavedome zušľachtľuješ ľudský rod,
vieš hubiť zhubné zárodky a škvrny odstrániť,
čo ľudstvu zohyzdiť chceš čistou tvár.
Si živý prameň – z neho atléty čerpa
túžbu a silu splodiť synov schopných ako on
raz vybojovať cvarín slávy.

Ó, šport, si pokrok!
Kto hodný chce byť tvojich služieb,
nech na tele sa zdokonalí, aj na duši,
ale nech neprepína vlastné sily.
Nech snaží sa byť lepší, vždy len lepší,
no zachová si najcennejšie: zdravie.
Na staré príslovie nech pritom myslí:
„Len v zdravom tele zdravý duch.“

Ó, šport, si mier!
Si puto, ktoré spája národy,
čo ako bratia spoločne sa podriaďujú
sile a disciplíne, sebaovládaniu.
Od teba mládež učí sa i sebaúcte,
cení si iné národy, ich vlastnosti...
Merať si sily, prekonávať sa navzájom,
to nech je cieľom –
súťažiť jeden s druhým v mieri.

Preložil Milan Richter
© Milan Richter 1982, 2013

OLYMPIJSKÉ HODNOTY

◀ Olympijské hnutie spája ľudí z celého sveta. Olympijské hry, ktoré sú takpovediac výkladnou skriňou hnutia, priťahujú celosvetovú pozornosť, ale nemajú byť hlavný cieľ, lež prostriedok na naplnenie olympijského poslania.

To najpodstatnejšie o olympijských hodnotách je obsiahnuté už v samotnej definícii olympizmu a v pomenovaní základných princípov olympizmu, ako sú uvedené v úvodnej časti Olympijskej charty:

1. Olympizmus je životná filozofia, oslavujúca a vyvážené spájajúca telesnú zdatnosť, vôľu a ducha. Spojením športu s kultúrou a výchovou sa olympizmus snaží o utvorenie spôsobu života, založeného na radosť z vynaloženého úsilia, výchovnej hodnote dobrého príkladu, spoločenskej zodpovednosti a na rešpektovaní všeobecných základných etických princípov.

2. Cieľ olympizmu je zapojiť šport do služby harmonického rozvoja ľudstva s cieľom podporovať mierovú spoločnosť, ktorá sa stará o zachovanie ľudskej dôstojnosti.

3. Olympijské hnutie predstavuje riadenú, organizovanú, všeobecnú a trvalú činnosť všetkých jednotlivcov a subjektov inšpirovaných hodnotami olympizmu a vykonávanú pod vedením MOV ako najvyššieho orgánu. Zahŕňa päť kontinentov. Jeho vyvrcholením je účasť športovcov z celého sveta na veľkom športovom festivale, olympijských hrách. Jeho symbolom je päť vzájomne prepletených kruhov.

4. Športovanie je právo človeka. Každý jednotlivec musí mať možnosť športovať, bez diskriminácie akéhokoľvek druhu a v olympijskom duchu, ktorý si vyžaduje vzájomné porozumenie v duchu priateľstva, solidarity a fair play.

5. Berúc do úvahy, že šport prebieha v rámci spoločnosti, športové organizácie v rámci olympijského hnutia majú mať práva a povinnosti autonómnych organizácií, čo pozostáva z voľného vytvárania a kontrolovania športových pravidiel, určovania štruktúry a riadenia organizácie, využívania práva demokratických volieb bez vplyvov z vonkajšieho prostredia a zo zodpovednosti za zavedenie dobrého spravovania v rámci organizácie.

6. Akákoľvek forma diskriminácie voči štátu alebo osobe z dôvodu rasy, náboženstva, politického presvedčenia, pohlavia alebo akéhokoľvek iného dôvodu je s príslušnosťou k olympijskému hnutiu nezlučiteľná.

7. Príslušnosť k olympijskému hnutiu si vyžaduje dodržiavanie Olympijskej charty a uznanie zo strany MOV.

Základné princípy olympizmu v podstate možno stotožniť s tým, čomu sa zjednodušene hovorí „olympijská myšlienka“.

Každému čo len trochu pozornejšiemu čitateľovi predchádzajúcich riadkov musí byť jasné, že olympizmus znamená oveľa viac než len šport a olympijské hry. Olympizmus má v sebe aj duchovný rozmer.

Úloha olympijských hier, ktoré sú pre svet jednoznačne najpríťažlivejšie, je okrem iného aj generovať finančné zdroje na činnosť celého olympijského hnutia, ale v zmysle olympizmu aj priťahovať záujem verejnosti k tomu duchovnému – teda k myšlienkam a ideálom. Samotné olympijské hry teda nie sú len cieľ, ale aj prostriedok na realizáciu olympijského poslania. „Nestačí, aby sa slávil každé štyri roky s elitou veľkolepo olympijské hry. Je dôležitejšie, aby v skromnosti a rovnomernosti každodenného života každý bez rozdielu užíval blahodarnosti olympijskej kultúry,“ výstižne formuloval podstatu zhruba pred sto rokmi Pierre de Coubertin.

◀ Veľké gesto priateľstva ľudí rôznych rás i národností v dusnej atmosfére rasovej nenávisťi nacistického Nemecka na Hrách XI. olympiády v Berlíne 1936 prezentovali svojim správaním atlét Luz Long z usporiadateľského Nemecka a najväčší hrdina týchto hier Jesse Owens z USA.

V minulosti sa veľa hovorilo o olympijských hodnotách, ktoré sú obsiahnuté v základných princípoch olympizmu. Až počas pôsobenia prezidenta Medzinárodného olympijského výboru Jacqua Roggeho, ktorý stál na čele MOV od júla 2001 do septembra 2013, však boli ako hlavné olympijské hodnoty definované výnimočnosť, priateľstvo a rešpekt. Posledne zmienaná z týchto troch hodnôt zahŕňa aj rešpektovanie ducha fair play, nepoužívanie násilia a dodržiavanie Svetového antidopingového kódexu (čo vyplýva z pravidla 40 Olympijskej charty), ako aj zákaz akéhokoľvek typu demonštrácií alebo politickej, náboženskej či rasovej propagandy (podľa pravidla 50 Olympijskej charty).

UNIVERZALITA A OLYMPIJSKÁ SOLIDARITA

◀ Momentka z otváracieho ceremoniálu Hier XIV. olympiády v Londýne 1948. Na veľkej tabuli nad olympijským štadiónom (vpravo hore) žiarilo Coubertinovo slávne olympijské heslo.

Olympijské hry sú najväčší sviatok športu a ako súčasť kultúrneho dedičstva ľudstva patria celému svetu. Medzinárodný olympijský výbor v duchu princípu univerzality, ktorý vyznáva, umožňuje na olympijských hrách účasť športovcov zo všetkých krajín, v ktorých existuje medzinárodne uznaný národný olympijský

výbor. Vzhľadom na to, že zimné športy sa z klimatických dôvodov v mnohých krajinách sveta objektívne nedajú vykonávať, sa princíp univerzality uplatňuje na letných hrách olympiády. Medzinárodný olympijský výbor poskytuje možnosť aspoň symbolickej účasti na nich maximálne šiestim športovcom z každej krajiny aj v prípade, že nie všetci splnia kvalifikačné kritériá medzinárodných športových federácií.

Aj takýmto spôsobom sa napĺňa slávne heslo zakladateľa moderného olympizmu Pierra de Coubertin, ktorý napísal: „*„Na olympijských hrách nie je dôležité zvíťaziť, ale zúčastniť sa. Podstatné v živote nie je dobyť, ale čestne bojovať.*“

V rámci princípu univerzality, ale aj odstraňovania akejkoľvek diskriminácie, sa v olympijskom hnutí dlhodobo presadzuje aj rovnosť pohlaví. V súčasnosti už majú ženy zastúpenie vo všetkých športových odvetviach programu hier olympiády aj zimných olympijských hier, v ktorých súťažajú aj muži (dokonca moderná gymnastika a synchronizované plávanie sú vyhradené len pre ženy). Počet ženských účastníčok na hrách sa už výrazne priblížil k hranici 50 percent.

Princíp univerzality sa prejavuje aj v režime predaja vysielacích práv z olympijských hier. Vývoj síce v posledných rokoch priniesol aj prenosy cez internet a médiá nového typu (vrátane takých, za sledovanie ktorých sa osobitne platí), ale pokiaľ ide o televízne a rozhlasové vysielanie, Medzinárodný olympijský výbor sa stále drží zásady, že olympijské spravodajstvo musí byť divákovi a poslucháčovi v každej krajine, pre ktorú boli zakúpené vysielacie práva, dostupné bez extra platieb. V Európe až do Hier XXX. olympiády v Londýne 2012 (vrátane) MOV vždy predal vysielacie práva združeniu verejnoprávnych televízií EBU, ktorých vysielanie je

sledované voľne. Hoci pred XXII. zimnými olympijskými hrami v Soči došlo k zmene doterajšej praxe, naďalej bude televízne olympijské vysielanie možné sledovať voľne. Čiže verejnosť stále bude mať možnosť vidieť olympijské hry bez toho, že by za to musela osobitne platiť.

Na princíp univerzality nadväzuje aj princíp olympijskej solidarity. Ten je nielen slovnou deklarovateľný, ale už štyri desaťročia sa aj realizuje v praxi prostredníctvom inštitúcie s názvom Olympijská solidarita Medzinárodného olympijského výboru (OS MOV). V posledných rokoch spustili podobný program, samozrejme vo výrazne menšej miere, aj Európske olympijské výbory.

◀ Z prostriedkov Olympijskej solidarity MOV sa financujú aj mnohé programy na podporu rozvoja športu v chudobnejších krajinách. Táto fotografia je z realizácie programu výuky kanoistiky v Afrike.

Olympijská solidarita MOV je financovaná z podielu výnosov z predaja vysielacích práv. Množstvo prostriedkov, ktoré pridáva na projekty národných olympijských výborov na celom svete, sa v každom štvorročnom olympijskom cykle výrazne zvyšuje. V súčasnosti sa v rámci OS MOV realizuje približne dvadsať programov – napríklad štipendií pre vybraných olympionikov a družstvá, podpory prípravy športovcov na olympijské hry mládeže i na regionálne a kontinentálne podujatia, rozvoja štruktúr národných olympijských výborov, športu pre všetkých, podpory Medzinárodnej olympijskej akadémie, kultúry, vzdelávania a budovania olympijského dedičstva, či organizovania medzinárodného kurzu športového manažmentu. V olympijskom cykle 2009 – 2012 Olympijská solidarita MOV poskytla celosvetovému olympijskému hnutiu v rámci financovania svojich programov spolu 311 miliónov dolárov. Plán na cyklus 2013 – 2016 predpokladá nárast celkovej sumy na 438 miliónov dolárov.

V rámci princípu olympijskej solidarity z podpory OS MOV najvýraznejšie profitujú práve tie národné olympijské výbory, ktoré existujú v najzložitejších finančných podmienkach a bez tejto pomoci by neboli schopné zabezpečovať ani svoje základné funkcie. Finančné zdroje na tento účel sa generujú práve z olympijských hier a z ich celosvetovej mimoriadnej atraktivity. Aj v tomto smere sú teda olympijské hry – pre športovcov vrchol ich snaženia a pre verejnosť najsledovanejšie podujatie – prostriedkom na realizáciu olympijského poslania. Žiaľ, tento fakt si verejnosť ani médiá takmer neuvedomujú.

PRINCÍPY FAIR PLAY

Anglický pojem fair play v preklade znamená čestná hra. Pojem nie je až taký starý, ale jeho duchom sa riadili už v antickom Grécku. Na starovekých olympijských hrách bdeli nad čistotou športového súťaženia, ba i prípravy naň, tzv. hellanodikovia (takpovediac vedúci tréningov, rozhodcovia a členovia jury v jednom). Keď niekoho pristihli pri nečestnom zápelení a snahe dostať sa nezaslúžene k víťazstvu, dali ho prísne potrestať. Trest bol fyzický (napríklad zbičovanie), aj finančný – hriešnik musel dať na svoje náklady postaviť tzv. pokutovú sochu, ktorá vystavená pred vstupom na štadión v Olympii pripomínala ostatným športovcom jeho nečestné konanie a aj ich varovala pred niečím podobným.

◀ Populárny plagát Klubu fair play Slovenského olympijského výboru.

V stredoveku sa na vyjadrenie čestného správania pri športovaní používalo označenie rytierskosť. Rytierske súboje sa totiž riadili podľa prísneho kódexu, ktorý stanovoval pravidlá správania sa na samotnej súťaži, aj krátko pred ňou a po nej. Pojem fair play v súčasnom ponímaní sa začal používať v 19.

storočí. Dodnes sa spája predovšetkým so športom, aj keď sa udomácnil aj vo verejnom živote.

Pojem fair play zahŕňa nielen dodržiavanie športových pravidiel, ale aj celkové vystupovanie a správanie sa. Bývalý prezident Medzinárodného olympijského výboru Jacques Rogge v každom svojom prejave na slávnostnom otvorení hier olympiády či zimných olympijských hier vyzýval športovcov, aby si uvedomili, že pre mládež znamenajú vzory a že keď niekto prejde cieľom ako prvý, tak je síce víťaz, ale na to, aby bol ozajstný šampión, mu nestačí len víťazíť – musí sa aj adekvátne správať. V tejto súvislosti vždy aj vyzýval športovcov, aby odmietali doping, ktorý znamená podvod.

Obsah pojmu fair play sa skrýva aj v obsahu olympijských hodnôt (výnimočnosť, priateľstvo, rešpekt), ale v skutočnosti je veľmi obsiahly. Zahŕňa aj odmietanie dopingu, drog, podvádzania, nešportového správania, nezdravej agresivity a hrubosti, rasizmu, korupcie, ilegálneho stávkovania a ďalších necností. Olympijské hnutie je líder medzi športovými organizáciami v boji proti viacerým týmto neudom moderného športu.

Pravidlá fair play možno stručne zhrnúť do nasledovných bodov:

Cieľ a poslanie športu nie je víťazstvo za každú cenu. Najvzácnejšia hodnota je vnútorné presvedčenie, že si víťazstvo dosiahol poctivým prístupom.

Aj tvoji súper sú športovci. Rešpektuj ich športové umenie a výsledky.

Pravidlá sú na to, aby si ich dodržiaval. Proti verdiktom rozhodcu neprotestu.

V športe nie je dôležitá len sila svalov a rýchlosť, ale aj charakter a sebadisciplína. Nauč sa dôstojne prežívať víťazstvá, ako aj prijímať prehry.

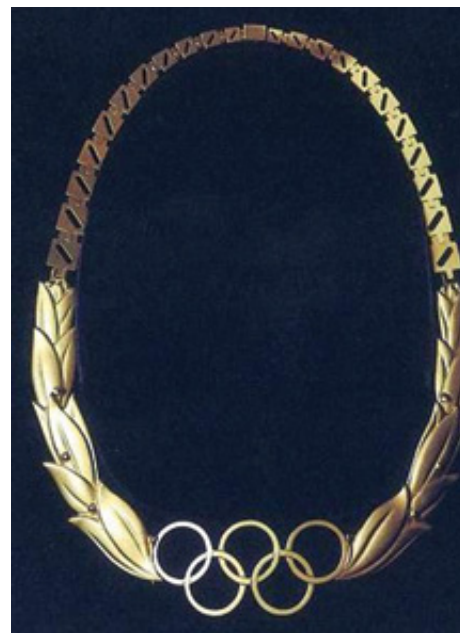
Uznávam, keď je súper lepší ako ja a po súťaži mu podám ruku a zablahoželám k úspechu.

Víťazstvo nie je dôvod na preukazovanie nadradenosti. Aj porazený super si zasluhuje uznanie a nemá byť predmetom zosmiešňovania.

Športovec má byť príkladom nielen na športovisku, ale aj v osobnom živote.

PRÍLOHA

MEDZINÁRODNÉ OLYMPIJSKÉ VYZNAMENANIA A OCENENIA

◀ Olympijský rad v zlate

V roku 1906 vytvoril Pierre de Coubertin návrh Olympijského pohára s diplomom, ktorým Medzinárodný olympijský výbor vyznamenával významné osobnosti olympijského hnutia, alebo organizácie. Každoročne bol Olympijský pohár udelený len jednému laureátovi. Neskôr Medzinárodný olympijský výbor schválil udeľovanie aj ďalších cien, ale v roku 1975 tieto ostatné ocenenia nahradil udeľovaním Olympijského radu v zlate, striebre alebo v bronz.

Olympijský rad je najvyššie vyznamenanie Medzinárodného olympijského výboru pre osoby, ktoré výnimočným spôsobom demon-

štrujú olympijské ideály, preukazujú významné služby olympijskému hnutiu alebo majú pozoruhodné zásluhy na rozvoji športu.

Olympijský rad v zlate sa udeľuje len výnimočne, a to hlavám štátov, významným politikom a predsedom organizačných výborov olympijských hier za ich podporu športu a olympizmu. Naposledy bol v roku 2013 vyznamenaný Olympijským radom v zlate generálny tajomník Organizácie spojených národov Pan Ki-Mun.

Olympijský rad v striebre a v bronzе sa udeľuje významným členom medzinárodného olympijského hnutia za ich zásluhy a olympizmus. Na jeho získanie však nemôžu byť nominovaní aktívni členovia Medzinárodného olympijského výboru (čestní áno) a podľa súčasných pravidiel ani olympijskí medailisti, pretože tí už boli vyznamenaní iným spôsobom. Zo Slovenska boli doteraz Olympijským radom v striebre ocenení piati laureáti.

Návrh na udelenie Olympijského radu môže podať každý člen Medzinárodného olympijského výboru, ďalej národný olympijský výbor alebo medzinárodná športová federácia uznaná Medzinárodným olympijským výborom. Návrhy najskôr prerokuje výbor Olympijského radu, ktorému predsedá prezident Medzinárodného olympijského výboru. Následne ho musí schváliť výkonný výbor Medzinárodného olympijského výboru.

Reľaz Olympijského radu spolu s diplomom a odznakom odovzdáva ocenenému prezident Medzinárodného olympijského výboru alebo ním poverená osoba na zasadnutiach Medzinárodného olympijského výboru a pri ďalších slávnostných olympijských podujatiach.

Medaila Pierra de Coubertin je vyznamenanie Medzinárodného olympijského výboru určené pre osoby alebo inštitúcie, ktoré majú významné zásluhy na olympijskej výchove a na presadzovaní ideí olympizmu v duchu filozofie Pierra de Coubertina.

Udeľuje sa od roku 1997. Dizajn medaily utvoril André Ricard. Ako prvému ju Medzinárodný olympijský výbor udelil na svojom 106. zasadnutí v Lausanne v roku 1997 Juanovi Antoniovi Samaranchovi. Zo Slovenska boli týmto vyznamenaním zatiaľ ocenení dvaja laureáti.

Trofeje Medzinárodného olympijského výboru sú každoročne tematicky zamerané ocenenia, ktoré sa udeľujú osobnostiam alebo inštitúciám prostredníctvom národných olympijských výborov a na ich návrh.

OLYMPIJSKÉ VYZNAMENANIA A OCENENIA SLOVENSKEHO OLYMPIJSKEHO VÝBORU

Slovenský olympijský výbor schválil prvú smernicu o čestných tituloch, vyznamenaníach, trofejach, uznaniach a oceneníach v roku 1996. Odvtedy prešla niekoľkými novelizáciami.

Čestnými titulmi, vyznamenaniami, trofejami, uznaniach a výročnými oceneniami Slovenský olympijský výbor (SOV) oceňuje mimoriadne a vynikajúce zásluhy domácich alebo za-

hraničných osobností, alebo iných subjektov v rozvoji športu a olympizmu, výkony na olympijských hrách, alebo na významných svetových podujatiach v olympijských disciplínach, úspešné rozvíjanie a uplatňovanie olympijských ideí a princípov v športe, výchove, kultúre a inej spoločenskej činnosti.

S vyznamenaniami, trofejami, uznaniach a výročnými oceneniami sa udeľuje diplom so symbolom a pečatou SOV a s podpisom prezidenta SOV. Uvádza sa v ňom meno, priezvisko (resp. názov právnickej osoby), stručné odôvodnenie a dátum udelenia.

Vo výnimočných prípadoch možno čestné tituly, vyznamenania, trofeje, uznania alebo výročné ocenenia udeliť aj in memoriam.

Zlaté kruhy Slovenského olympijského výboru, Medaila SOV a Plaketa SOV.

Čestné tituly:

Titul čestný prezident SOV sa udeľuje prezidentovi SOV, ktorý vykonával túto funkciu nepretržite tri funkčné obdobia a svojou činnosťou, prácou a aktivitou sa mimoriadne zaslúžil o rozvoj a úspechy olympizmu na Slovensku. V minulosti bol udelený titul čestný predseda SOV Vladimírovi Černušákovi, ktorý stál na čele od jeho založenia v decembri 1992 až do augusta 1999.

Titul čestný člen SOV sa udeľuje jednotlivcom, ktorí sa príkladne zaslúžili o rozvoj a úspechy olympizmu na Slovensku, a to účasťou a popredným umiestením na olympijských hrách, alebo dlhodobou angažovanosťou v konkrétnych činnostiach a orgánoch SOV.

Súčasťou udelenia titulu je diplom so symbolom a pečatou SOV a podpisom prezidenta SOV a Zlatý odznak SOV.

Čestné tituly sa udeľujú doživotne a zrušiť ich udelenie môže na základe Stanov SOV len valné zhromaždenie SOV.

Vyznamenania:

Vyznamenania olympijským medailistom a ďalším úspešným olympionikom:

Zlaté kruhy SOV udeľuje SOV slovenským olympijským víťazom,

Strieborné kruhy SOV udeľuje SOV držiteľom strieborných medailí na OH a ZOH.

Bronzové kruhy SOV udeľuje SOV držiteľom bronzových medailí na OH a ZOH.

Medailu SOV udeľuje SOV ďalším úspešným účastníkom OH a ZOH a medailistom z OH a ZOH mládeže.

Vyznamenania olympijským a športovým osobnostiam:

Zlatý odznak SOV

Strieborný odznak SOV

Bronzový odznak SOV

Čestné uznanie SOV

Vyznamenanie ďalším osobnostiam, ktoré svojou činnosťou významne prispievajú k rozvoju olympizmu a športu:

Plaketa SOV

Výročné ocenenia:

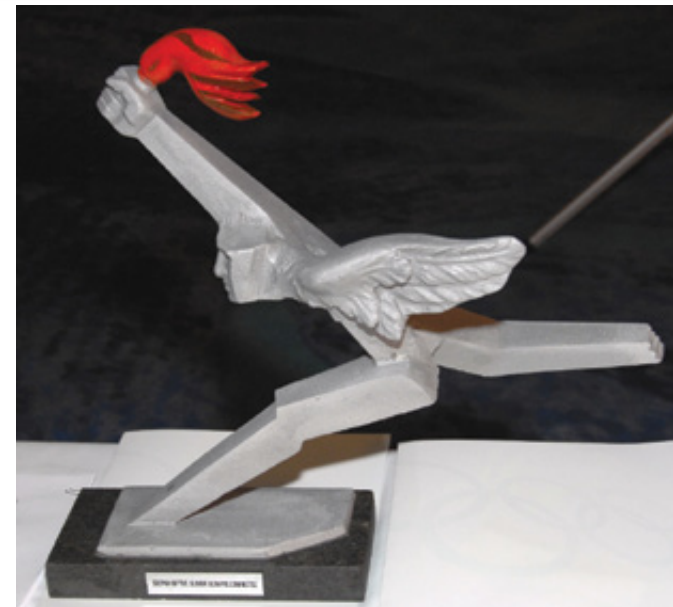
Trofej Slovenského olympijského výboru sa udeľuje spravidla ako výročná cena významnej domácej alebo zahraničnej osobnosti alebo inému subjektu športového alebo spoločenského života za aktuálny prínos v propagácii olympijského hnutia a prehlbovaní jeho vplyvu na šport, kultúru, výchovu a spoločnosť

Cena Vladimíra Černušáka je výročná cena udeľovaná jednotlivcom alebo kolektívom za propagáciu a šírenie olympijských myšlienok najmä v pedagogickom procese. Udeľuje sa za aktívnu, pravidelnú a systematickú lektorskú činnosť a za výchovnú, vzdelávaciu a propagačnú činnosť v oblasti olympijskej výchovy.

Cena Jána Popluhára sa udeľuje každoročne jednotlivcom, alebo kolektívom za propagáciu a presadzovanie čestného súťaženia, alebo za čin v duchu tolerancie a fair play, alebo za celoživotné pôsobenie v súlade s princípmi humanizmu.

Cena Matyldy Pálfyovej sa každoročne udeľuje ženám za ich športové výsledky, alebo aktivitu v športe a v olympijskom hnutí.

Cena Pavla Schmidta je každoročné ocenenie jednotlivca za najhodnotnejší individuálny výkon roka.

Trofej Slovenského olympijského výboru

Cena Bohumila Goliana je každoročné ocenenie tímu za najhodnotnejší kolektívny výkon roka.

Cena Ondreja Nepelu sa každoročne udeľuje mladému športovcovi alebo kolektívu do 23 rokov, u ktorého sa výrazne prejaví športová perspektíva.

Cena Pavla Demitru sa udeľuje každoročne za mimoriadny pozitívny prínos k reprezentácii Slovenskej republiky v spojení s vynikajúcimi výkonmi.

Cena Jána Zacharu sa každoročne udeľuje trénerovi mládeže, ktorý dlhodobo alebo aktuálne dosahuje najprenikavejšie výsledky v práci s mládežou.

Cena Miroslava Procházku sa každoročne udeľuje za aktuálne dielo v oblasti literatúry a žurnalistiky, alebo za celoživotnú propagáciu športu a olympizmu prostriedkami literatúry a publicistiky.

Cena Ladislava Chudíka sa každoročne udeľuje jednotlivcovi alebo kolektívu za výtvarné, dramatické, hudobné, filmové alebo architektonické dielo propagujúce šport a olympizmus.

Cena Jána Mráza sa každoročne udeľuje za významné aktivity v oblasti ochrany a zveľaďovania životného prostredia.

Cena Vincenta Lafka - Olympijský klub roka sa udeľuje každoročne olympijskému klubu, ktorý vyvíjal najvýraznejšie aktivity pri plnení úloh SOV a v propagácii olympizmu.

Právo schvaľovať a udeľovať čestné tituly má valné zhromaždenie Slovenského olympijského výboru.

Právo schvaľovať a udeľovať vyznamenania, trofeje, uznanie a výročné ocenenia má výkonný výbor Slovenského olympijského výboru.

NAJVYŠŠIE MEDZINÁRODNÉ OLYMPIJSKÉ VYZNAMENANIA A OCENENIA SLOVÁKOV

OLYMPIJSKÝ RAD V STRIEBRE

(Olympijský rad udeľuje Medzinárodný olympijský výbor)

Eudovít Komadel (1992)

Ján Mráz (1996)

Ján Zachara (1997)

Peter Šťastný (1997)

Vladimír Černušák (2001)

MEDAILA PIERRA DE COUBERTIN

(Medailu Pierra de Coubertin udeľuje Medzinárodný olympijský výbor)

Hilda Múdra (2002)

Bohumil Golian (2006)

CENA MEDZINÁRODNÉHO OLYMPIJSKÉHO VÝBORU

Slovenský olympijský výbor (2007)

TROFEJ PREZIDENTA MOV

Mária Mračnová (2007)

VÝROČNÉ TROFEJE MEDZINÁRODNÉHO OLYMPIJSKÉHO VÝBORU

(výročné trofeje udeľuje MOV každoročne tematicky)

1993 Šport a životné prostredie: **Ladislav Harvan**

1994 Storočnica MOV: **Ján Mitošinka**

1995 Jednota olympijského hnutia: **Mária Mračnová**

1996 Storočnica olympijských hier: **Anton Švajlen**

1997 Šport pre všetkých: **Jozef Hrčka**

1998 Šport a etika: **Hilda Múdra**

1999 Výchova ako celoživotné dielo človeka: **František Sýkora**

2000 Šport a univerzalita: **Ladislav Hlavatý**

2001 Šport a dobrovoľníci: **Otakar Malý**

2002 Šport a zdravý životný štýl: **Jaromír Šimonek**

2003 Športová výnimočnosť: **Anton Tkáč**

2004 Šport a médiá: **Peter Pospíšil**

2005 Šport a fair play: **Marián Hefka**

2006 Šport a spoločnosť: **Združenie miest a obcí Slovenska**

2007 Šport a propagácia olympizmu: **Anton Javorka**

2008 Šport a mládež: **Jozef Bazálik**

2009 Šport – inšpirácia pre mladých ľudí: **Vladimír Miller**

2010 Šport a sociálna zodpovednosť: **Marián Kukumberg**

2011 Šport a udržateľný rozvoj: **Západoslovenská energetika, a.s.**

2012 Šport ako spôsob života: **Viera Bebčáková**

EOC LAUREL AWARD

(udeľujú Európske olympijské výbory)

Vladimír Miller (2010)

Edícia
OLYMPIZMUS V PRAXI

ISBN 978-90-89460-12-0

